30 rokov existencie ŠGÚDŠ – Regionálne centrum Košice a jeho podiel na geologickom výskume východného Slovenska

30th anniversary of ŠGÚDŠ – Regional Centre Košice and its share in the geological research in the Eastern Slovakia

Ľubomír Petro, Branislav Žec a Zoltán Németh
Štátny geologický ústav Dionýza Štúra, regionálne centrum, Jesenského 8, 040 01 Košice

Abstract: *Article reports about the celebration of the 30th anniversary of the Regional Centre Košice (RC Košice), being a part of the State Geological Institute of Dionýz Štúr (ŠGÚDŠ). The accompanied scientific conference has summarized the results achieved in this geological workplace in the field of regional, engineering and environmental geology, as well as hydrogeology. The numerous results are tied with the raw materials exploration and subsequent optimizing of technological processing by the Department of Applied Technology of Raw Minerals in RC Košice. The journal Mineralia Slovaca with editorial office seated in RC Košice is uninterruptedly issued even longer – 43 years. The recent trends of the world-wide distribution of scientific achievements, published in Mineralia Slovaca, were summarized by its scientific editor. After the presentations of employees of RC Košice, the guests` lectures have concerned the unconventional sources of energy, as well as the results of applied engineering geology, hydrogeology and geotechnics. In the second half of the day, the celebration and conference were accompanied with the Doors Open Day, presenting the workplaces in the RC Košice.*

Key words: *geoscientific results, history of geology, Regional Centre Košice of ŠGÚDŠ*

Vedecká konferencia spojená s Dňom otvorených dverí v ŠGÚDŠ – regionálnom centre Košice pri príležitosti 30. výročia vzniku tohto regionálneho centra sa uskutočnila 30. novembra 2011. Vedeckej konferencie, a tiež následných osláv, sa zúčastnili popri súčasných a bývalých zamestnancoch regionálneho centra aj zástupcovia vedenia ŠGÚDŠ z Bratislavy a Spišskej Novej Vsi, reprezentanti geologických inštitúcií a firiem, zástupcovia orgánov štátnej správy v Košiciach a ďalší hostia.

Na vedeckej konferencii odznelo v dopoludňajších hodinách 12 prednášok. Účastníkov uvítal Ľ. Petro – súčasný vedúci RC KE (obr. 1) a následne v rozsiahlejšom príhovore uviedol riaditeľ ŠGÚDŠ B. Žec (obr. 2) širšie súvislosti vzniku tejto organizačnej jednotky ŠGÚDŠ, do ktorej boli v polovici 90. rokov pričlenení aj pracovníci niektorých ďalších geologických inštitúcií v Košiciach. V úvode slávnostného podujatia bola venovaná pocta prof. V. Zorkovskému pri príležitosti jeho nedožitých 92 rokov (*6. 1. 1920 – †12. 11. 2011). Najvyššie vyznamenanie ŠGÚDŠ – Plaketu Dionýza Štúra – za celoživotné zásluhy prof. Zorkovského in memoriam pri rozvoji geológie na Slovensku prevzal jeho syn (obr. 3).

Prednášky vedeckej konferencie sumarizovali výsledky dosiahnuté na košickom pracovisku ŠGÚDŠ počas jeho novodobej histórie. Počiatky vzniku pracoviska ŠGÚDŠ v Košiciach podrobne charakterizoval Ľ. Petro v prednáške História, personálne obsadenie, prehľad výskumných a prieskumných aktivít od roku 1981 (obr. 6), pričom viaceré málo známe momenty a súvislosti pripomenul aj vtedajší zakladateľ tohto pracoviska M. Kaličiak (obr. 5). V ďalších prednáškach bol venovaný priestor chronológii a výsledkom dlhoročného bádania geologickej stavby Spišsko-gemerského rudohoria (J. Kobulský et al.), výskumu vnútrokarpatského paleogénu a flyšového pásma (M. Kováčik et al.), rovnako ako výskumu neogénnych vulkanitov, sedimentárneho neogénu a kvartéru (B. Žec). Hlavné výsledky a perspektívy ložiskovej geológie na východnom Slovensku uviedli P. Bačo et al.. Na túto prednášku tematicky nadväzovala prednáška P. Baláža (RC Spišská Nová Ves) o nerastnom bohatstve Slovenska a jeho hodnote. Výsledky hydrogeologického výskumu a prieskumu dosiahnuté na košickom pracovisku ŠGÚDŠ charakterizovali N. Bačová a E. Lenhardtová a výsledky inžinierskogeologického výskumu a prieskumu Ľ. Petro. Prácu a výsledky dosiahnuté na oddelení aplikovanej technológie nerastných surovín (ATNS) vrátane aktuálnych pozitívnych výsledkov v environmentálnej problematike (likvidácia CO_2) prezentovali Ľ. Tuček et al.. Košické pracovisko ŠGÚDŠ zastrešuje aj jedno z popredných geovedných periodík na Slovensku – časopis Mineralia Slovaca, ktorý nepretržite vychádza už 43 rokov. Štyri desaťročia jeho existencie a súčasné aktuálne trendy celosvetovej distribúcie jeho vedeckých informácií (web, databázové systémy a pod.) zosumarizoval vedecký redaktor Z. Németh.

Vedeckej konferencie sa zúčastnili aj prednášatelia z ďalších partnerských košických geologických inštitúcií. J. Janočko (BERG TU) prezentoval nové detekčné metódy pri vyhľadávaní nekonvenčných zdrojov energie na východnom Slovensku. Z. Spišák a M. Varga (Montana) upriamili pozornosť poslucháčov na dosiahnuté praktické výsledky aplikácie inžinierskej geológie, hydrogeológie a geotechniky.

Všetky prednášky z vedeckej konferencie (obr. 5 a 7) boli publikované v rámci špeciálneho čísla edície Konferencie, Sympóziá, Semináre, a sú voľne dostupné na webovej adrese

http://www.geology.sk/images/oslavy_30_rc_ke/SGUDS_KE_30.pdf

Oslavy 30. výročia ŠGÚDŠ – regionálneho centra Košice pokračovali v obedňajších hodinách pohostením a neformálnou diskusiou a v popoludňajších hodinách Dňom otvorených dverí v RC Košice. Počas prehliadky pracoviska boli hostia a ďalší záujemcovia oboznámení s jednotlivými pracovnými činnosťami (obr. 8), rovnako ako technickým a laboratórnym vybavením pracoviska. S veľkým záujmom sa stretla prehliadka laboratórnych priestorov pracoviska ATNS, ktoré o. i. disponuje aj unikátnym vysokotlakovým reaktorom, za pomoci ktorého sa dosiahol pokrok pri riešení celosvetového environmentálneho problému likvidácie CO_2.

1

2

3

4

5

6

7

8

Obr. 1. Vedeckú konferenciu k 30. výročiu vzniku ŠGÚDŠ – regionálneho centra Košice otvoril súčasný vedúci RC Košice Ľ. Petro (vpravo). Ďalej sprava: B. Žec – riaditeľ ŠGÚDŠ, A. Klukanová – námestníčka ŠGÚDŠ a Z. Németh – vedúci RC Košice v rokoch 2006 – 2010. Foto L. Martinský.

Fig. 1. Scientific conference on 30th anniversary of ŠGÚDŠ – Regional Centre Košice was opened by its recent Head Ľ. Petro (right). Next persons from the right: B. Žec – Director of ŠGÚDŠ, A. Klukanová – Vice-Director of ŠGÚDŠ and Z. Németh – Head of RC Košice in 2006–2010. Photo L. Martinský.

Obr. 2. Riaditeľ ŠGÚDŠ B. Žec v úvodnom prejave zosumarizoval početné riešené projekty a dosiahnuté výsledky v regionálnom centre v Košiciach. Zľava: A. Klukanová, sprava: Ľ. Petro. Foto L. Martinský.

Fig. 2. The Director of ŠGÚDŠ B. Žec in introductory speech has reported about the numerous solved projects and results obtained in the Regional Centre Košice. From the left: A. Klukanová, right: Ľ. Petro. Photo L. Martinský.

Obr. 3. Plaketu Dionýza Štúra pre prof. V. Zorkovského in memoriam odovzdáva riaditeľ ŠGÚDŠ B. Žec synovi zosnulého. Foto L. Martinský.

Fig. 3. Plaque of Dionýz Štúr for Prof. V. Zorkovský in Memoriam was forwarded to his son by the Director of ŠGÚDŠ B. Žec. Photo L. Martinský.

Obr. 4. M. Kaličiak stál pri zrode košického pracoviska ŠGÚDŠ od jeho prvopočiatku v roku 1981 až do obdobia reštrukturalizácie geologických inštitúcií na Slovensku a vzniku Geologickej služby Slovenskej republiky v roku 1995, kde sa stal geologickým námestníkom. Foto L. Martinský.

Fig. 4. From its beginnings in 1981, M. Kaličiak was the Head of the ŠGÚDŠ workplace in Košice until the restructuring of Slovak geological institutions into the Geological Survey of the Slovak Republic in 1995. Then, M. Kaličiak became the Vice-Director for Geology in the newly established institution. Photo L. Martinský.

Obr. 5. Hostia vedeckej konferencie pri príležitosti osláv ŠGÚDŠ – RC Košice (prvý rad).
V druhom rade sprava je riaditeľ ŠGÚDŠ B. Žec, zľava: Ľ. Hraško – riaditeľ ŠGÚDŠ v rokoch 2008 – 2010. V treťom rade je M. Kaličiak – riaditeľ ŠGÚDŠ v rokoch 2001 – 2008. Foto L. Martinský.

Fig. 5. The guests in the scientific conference during the celebration of the 30th anniversary of the Regional Centre Košice (first row). The second row: Director of ŠGÚDŠ B. Žec (right) and Ľ Hraško – the director of ŠGÚDŠ in 2008–2010 (left). Third row: M. Kaličiak – director of ŠGÚDŠ in 2001–2008. Photo L. Martinský.

Obr. 6. Ľ. Petro – vedúci RC Košice – prezentuje v časovej následnosti personálne obsadenie pracoviska a riešenie jednotlivých geologických úloh. Foto L. Martinský.

Fig. 6. Ľ. Petro, recent Head of RC Košice, presented the time sequence of staffing and solving of individual geological projects. Photo L. Martinský.

Obr. 7. Riaditelia ŠGÚDŠ. Prvý rad sprava: Ľ. Hraško – riaditeľ ŠGÚDŠ v rokoch 2008 – 2010, A. Klukanová – súčasná námestníčka ŠGÚDŠ, B. Žec – súčasný riaditeľ ŠGÚDŠ. Druhý rad zľava: M. Kaličiak – riaditeľ ŠGÚDŠ v rokoch 2001 – 2008, E. Kaličiaková – vedúca RC Košice v rokoch 1996 – 2006, P. Grecula – riaditeľ ŠGÚDŠ v rokoch 1996 – 2001. Foto L. Martinský.

Fig. 7. Directors of ŠGÚDŠ. First row from the right: Ľ. Hraško – Director of ŠGÚDŠ in 2008–2010, A. Klukanová – recent Vice-Director of ŠGÚDŠ, B. Žec – recent Director of ŠGÚDŠ. Second row from the left: M. Kaličiak – Director of ŠGÚDŠ in 2001–2008, E. Kaličiaková – Head of RC Košice in 1996–2006, P. Grecula – Director of ŠGÚDŠ in 1996–2001. Photo L. Martinský.

Obr. 8. Deň otvorených dverí v ŠGÚDŠ – RC Košice tradične sprístupňuje geologické pracoviská v košickom regionálnom centre kolegom z iných organizačných jednotiek ŠGÚDŠ a tiež verejnosti. Z. Németh pri vysvetľovaní geologických fenoménov Ľ. Sokolíkovej – vedúcej odboru ekonomiky v ŠGÚDŠ. Foto L. Martinský.

Fig. 8. Doors Open Day in the RC Košice traditionally accesses the workplaces in the Regional Centre for colleagues from other organizational units of ŠGÚDŠ, as well as for the public. Z. Németh explaining the geological phenomena to Ľ. Sokolíková – the Head of Division of Economics in ŠGÚDŠ. Photo L. Martinský.